

بررسی حقوقی عقود و معاملات صوری
به قصد فرار از دین و عدم پرداخت بدهی در قانون ایران

مؤلف

مریم نادعلی

وکیل پایه یک دادگستری

ویراستار

فرشاد حکمتی

انتشارات قانون یار

۱۳۹۷

سرشناسه	نادعلی، مریم؛ ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	بررسی حقوقی عقود و معاملات صوری به قصد فرار از دین و عدم پرداخت بدهی در قانون ایران/سولف مریم نادعلی؛ ویراستار فرشاد حکمتی پور.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۸۴ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۵-۴۰-۶
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	معامله به قصد فرار از بدهی -- ایران
موضوع	-- Iran Fraudulent conveyances
موضوع	معامله به قصد فرار از بدهی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Fraudulent conveyances -- Law and legislation -- Iran
موضوع	معامله به قصد فرار از بدهی (فقه)
موضوع	Fraudulent conveyances (Islamic law)
شناسه افزوده	حکمتی پور، فرشاد. ۱۳۶۰ - ویراستار
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ ن ۲۲۶/۴ ب ۲ KMHH
رده بندی دیویی	۳۶۰ . ۳۸
شماره کتابشناسی ملی	۸۱۷۷۸۱

انتشارات قانون یار

بررسی حقوقی عقود و معاملات صوری به قصد فرار از دین و عدم پرداخت بدهی در قانون ایران

تألیف: مریم نادعلی

ویراستار: فرشاد حکمتی پور

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۲۳۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۵-۴۰-۶

مرکز پخش قانون یار: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان روانمهر

پلاک ۱۵۲، طبقه سوم (انتشارات قانون یار) ۶۶۹۷۹۵۲۶ و ۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۹.....	پیشگفتار
۱۳.....	فصل اول
۱۳.....	کلیات
۱۳.....	بخش اول: بررسی مفاهیم کلی جهت معامله و معامله به قصد فرار از دین
۱۶.....	بخش دوم: شناخت لغوی و ماهیتی اصطلاحات
۲۱.....	فصل دوم
۲۱.....	آشنایی با مفهوم جهت و تاریخچه تحولات ماده ۲۱۸
۲۱.....	مقدمه
۲۱.....	بخش اول: مفهوم جهت و ضرورت اثبات آن
۵۱.....	بخش دوم: تاریخچه تحولات قانونی در باره معامله به قصد فرار از دین
۶۹.....	فصل سوم
۶۹.....	اعتبار معامله به قصد فرار از دین
۶۹.....	مقدمه
۷۷.....	بخش دوم: معامله جدی به قصد فرار از دین
۱۲۳.....	فصل چهارم
۱۲۳.....	احکام معامله به قصد فرار از دین
۱۲۳.....	مقدمه
۱۲۳.....	بخش اول - قلمرو معامله به قصد فرار از دین
۱۳۲.....	بخش دوم: دعوی مربوط به معامله به قصد فرار از دین
۱۷۵.....	منابع و مآخذ

- منابع فقهی: ۱۷۵
- کتاب اهل تسنن ۱۷۸
- کتاب حقوقی: ۱۷۹
- نشریات ۱۸۲
- سایت ۱۸۲

پیشگفتار

بحث فرار از دین حول ماده ۲۱۸ و اثرات آن می باشد؛ حذف ماده ۲۱۸ سابق قانون مدنی (هرگاه معلوم شود معامله به قصد فرار از دین واقع شده آن معامله نافذ نیست) راه را برای افراد کلاهبردار باز کرد پس از آن ماده ۲۱۸ جدید (هرگاه معلوم شود که معامله به قصد فرار از دین به طور صوری انجام شده آن معامله باطل است) سپس ۲۱۸ مکرر در قانون مدنی تولد یافت (هرگاه طلبکار به دادگاه دادخواست داده دلایل اقامه نماید که مدیون برای فرار از دین قصد فروش اموال خود را دارد، دادگاه می تواند قرار توقیف اموال وی را به میزان بهی صادر نماید که در این صورت بدون اجازه دادگاه حق فروش اموال را نخواهد داشت، اما این مواد نیز دارای اشکالات و ابهامات قانونی می باشند. قبل از صحبت از جهت نامشروع، ملات که همان موضوع ماده ۲۱۸ یعنی معامله به قصد فرار از دین می باشد باید با جهت معامله آشنا بشویم، انگیزه ای در زبان حقوقی جهت نامیده می شود که دارای دو وصف مدار (مستقیم و محرک اصلی بودن) باشد. در قانون مدنی ما فقط مشروع بودن جهت معامله (تهدید از شرایط صحت معاملات به شمار رفته است. در مباحث فقهی سه نظریه صحت، بطلان و شرط فاسد یا مفسد برای حکم وضعی جهت نامشروع مطرح شده است، اما آنچنان که بیان خواهد شد به نقل عده ای از فقها در فقه صرفاً در موارد خاص که دلیل وارد شده می توان معتقد به بطلان شد و نمی توان به شکل یک قاعده کلی گفت هر جا جهت نامشروع باشد معامله باطل است. حقوقدانان ما نیز معتقدند که همین که جهت در عقد تصریح

شود برای آگاه ساختن طرف قرارداد کافی است. فقها در مورد معامله به قصد فرار از دین به سه دسته تقسیم می‌شوند گروهی قائل به صحت، گروهی قائل به عدم نفوذ و گروهی دیگر قائل به بطلان می‌باشند. به نظر بنده نظریه عدم نفوذ فقها قابل قبول تر و قابل مطرح در نظام حقوقی کنونی می‌باشد. حقوقدانان نیز در این مورد معتقد به عدم نفوذ می‌باشند، اما دکتر کاتوزیان نظریه عدم قابلیت استناد را در مقابل عدم نفوذ مطرح کرده است. که بر اساس آن معامله برای طرف قرارداد صحیح ولی برای طلبکار قابلیت استناد نداشته و در محضر مراجعه می‌تواند معامله را فسخ کند. نظر منتخب بنده در این رساله نظر آقای دکتر کاتوزیان می‌باشد.

معیار در اعمال حقوقی می‌بایست آن است که بدهکار با هدف اضرار به دین، به کار ارادی دست زند که باعث تهیدستی یا افزایش خسارت او شود یا اموال خود را پنهان کند و دور از دسترس طلبکارها نماید.

شرایطی برای اثبات این نوع معاملات بیان خواهد شد از جمله احراز طلب مسلم و قابل مطالبه بودن، تقدم طلب بر معامله، قصد فرار از دین و

طلبکار دعوی را به نام خود طرح می‌کند و سایر طلبکاران باید به عنوان ثالث وارد شوند. در صورتی که عین در مال طرف قرارداد باشد طلبکار مطالبه می‌کند، اگر نباشد طلبکار خسارت می‌گیرد و اگر طلبی باشد که بدهکار از آن صرف‌نظر کرده است، طلبکار معادل آن را می‌گیرد. همچنین طرف قرارداد می‌تواند پس از استیفای طلب

بدهکار اگر مقداری باقی بماند آن را مطالبه کند و به میزان خسارتی که بر او وارد شده نیز می تواند به بدهکار رجوع کند .

www.ketab.ir